

CONSELL DE GARANTIES ESTATUTÀRIES DE CATALUNYA

Nota en relació amb el Dictamen del Consell de Garanties Estatutàries 7/2015, de 4 de juny, sobre la Llei orgànica 4/2015, de 30 de març, de protecció de la seguretat ciutadana

Conclusions del Dictamen:

***Primera.** L'article 16; l'article 17, apartat 1; l'article 19, apartat 1; i l'article 23 de la Llei orgànica 4/2015, de 30 de març, de protecció de la seguretat ciutadana no són contraris a la Constitució. Adoptada per unanimitat.*

L'article 16 LOPSC regula les situacions i les circumstàncies en què els agents de les forces i els cossos de seguretat poden requerir la identificació de les persones. En particular, estableix els supòsits en què es pot requerir a aquestes persones l'acompanyament a dependències policials pròximes que disposin de mitjans adequats per a la pràctica de la diligència d'identificació, en els casos en què no sigui possible realitzar-la al lloc en què s'hagi sol·licitat, o bé quan la persona es nega a identificar-se.

Aquest precepte, en la part referent a l'acompanyament a dependències policials, preveu una privació de llibertat en termes similars als que estableix l'article 20 de la Llei orgànica 1/1992, de 21 de febrer, sobre protecció de la seguretat ciutadana, la constitucionalitat del qual va ser avalada per la STC 341/1993, de 18 de novembre (FJ 3 a 6). Es tracta d'una privació de llibertat (art. 17.1 CE), distinta de la detenció, prevista per la llei com a necessària i adequada per a la finalitat perseguida de protecció de la seguretat ciutadana com és la d'impedir la comissió d'un delictes o sancionar una infracció, que es regula amb garanties suficients (respecte dels principis de proporcionalitat, igualtat de tracte i no-discriminació; informació a l'afectat de manera immediata i comprensible sobre les raons de la identificació; permanència en les dependències policials limitada temporalment al temps estrictament necessari amb un límit absolut de sis hores; llibre registre on constaran les diligències d'identificació practicades, i lliurament d'un volant acreditatiu del temps de permanència, la causa i la identitat dels agents). Quant a les garanties pròpies de la detenció consistents en el dret a no declarar i a l'assistència d'advocat (art. 17.3 CE), no són traslladables al supòsit previst a l'article 16 LOPSC, tal com va afirmar la STC 341/1993, perquè l'objecte de la diligència se cenyeix estrictament a la identificació de la persona sense que pugui haver-hi cap interrogatori ni efectuar-se cap declaració.

L'article 17.1 LOPSC estableix que els agents de les forces i els cossos de seguretat poden restringir o limitar el trànsit en la via pública en supòsits d'alteració de la seguretat ciutadana, o quan hi hagi indicis racionals que pugui produir-se aquesta alteració, així com ocupar preventivament els efectes i els instruments susceptibles d'utilitzar-se per a accions il·legals. Aquest precepte afecta el dret fonamental a la lliure circulació per tot el territori de l'Estat (art. 19.1), de manera que la seva constitucionalitat depèn que la previsió legal compleixi els requisits de qualitat de la llei que restringeix drets fonamentals, això és, que sigui suficientment clara i precisa, així com les exigències del principi de proporcionalitat (adequació, necessitat i proporcionalitat en sentit estricte).

El precepte deixa un cert marge d'apreciació a l'autoritat policial en permetre la restricció de la lliure circulació no tan sols quan es produeixin efectivament alteracions de la seguretat ciutadana, sinó també quan hi hagi indicis racionals que puguin produir-se. Però l'expressió «indicis racionals» acota suficientment l'habilitació a la policia perquè els «indicis» per poder justificar l'adequació d'aquestes actuacions han de reunir principalment dos requisits: han de ser accessibles per a tercers i han de proporcionar una base real de la qual es pugui inferir que s'ha perpetrat un delictes o que es perpetrarà. Per tant, no poden basar-se en valoracions globals de la persona o en circumstàncies anímiques ni en meres hipòtesis subjectives, sinó que consisteixen en bones raons o fortes presumpcions que les infraccions estan a punt de

CONSELL DE GARANTIES ESTATUTÀRIES DE CATALUNYA

cometre's. D'altra banda, cal subratllar que la restricció de la lliure circulació ha de fer-se únicament, segons el precepte, durant el temps que sigui imprescindible per mantenir o restablir la seguretat ciutadana.

En conseqüència, l'article 17.1 LOPSC imposa una sèrie de restriccions al dret de la lliure circulació que són raonables, proporcionades a la finalitat i a la protecció d'altres béns i que, per tant, compleixen els requisits de qualitat de la llei exigibles per titllar de legítima qualsevol restricció legal de drets constitucionals.

L'article 19.1 LOPSC es limita a establir que les diligències d'identificació, registre i comprovació practicades pels agents de les forces i els cossos de seguretat no estaran subjectes a les mateixes formalitats que la detenció. El precepte és conforme a la Constitució perquè, d'acord amb la doctrina constitucional, la llei pot preveure privacions de llibertat distintes de la detenció sempre que ho faci respectant les garanties del dret fonamental, i en el cas de l'article 17 LOPSC aquestes garanties es compleixen.

L'article 23 LOPSC regula les actuacions de les autoritats per tal de mantenir i restablir la seguretat ciutadana en reunions i manifestacions. El dret de reunió és un instrument de participació imprescindible per al funcionament de tota societat lliure i democràtica, i presenta una especial transcendència en un estat social i democràtic de dret per la seva doble dimensió objectiva i subjectiva. Com tots els drets fonamentals, aquest dret no és absolut i coneix uns límits que poden derivar tant del seu contingut com del conflicte que pot produir-se amb altres drets fonamentals. Alguns d'aquests límits ja estan expressament recollits a la Constitució, com són la necessitat de comunicació prèvia a l'autoritat en el cas de reunions en llocs de trànsit públic i manifestacions i la possibilitat de prohibir-les «quan hi hagi motius fonamentats d'alteració de l'ordre públic, amb perill per a persones o béns». D'acord amb el que estableix l'apartat 2 d'aquest article 21 CE, només les reunions pacífiques i sense armes gaudeixen de la consideració de reunions realitzades a l'empara de la Constitució. A més d'aquests límits, la llei pot establir restriccions suplementàries, encara que ho ha de fer d'acord amb els requisits i en les condicions que ha de complir tota limitació de drets. Tots aquests límits van ser incorporats en la Llei orgànica 9/1983, de 15 de juliol, reguladora del dret de reunió.

El paràgraf tercer de l'apartat 1 de l'article 23 fa referència a la possibilitat de dissoldre les concentracions de vehicles a les vies públiques i retirar-los quan «posin en perill o dificultin» la circulació. Aquesta actuació de les forces i els cossos de seguretat s'ha d'entendre referida als supòsits en què els vehicles afectats no s'utilitzin com a instrument per fer públiques les reivindicacions pròpies de la reunió o manifestació, ja que, si fos aquest el cas, formarien part del contingut de l'exercici del dret fonamental de l'article 21 CE, atès que, d'acord amb la doctrina constitucional, el dret de reunió i de manifestació inclou la facultat dels seus titulars de decidir quins instruments o vehicles materials són emprats per difondre el seu missatge.

Els apartats 2 i 3, sobre la utilització de mesures d'intervenció per mantenir i restablir la seguretat ciutadana, incorporen en gran manera la doctrina constitucional sobre la prohibició i dissolució de reunions en llocs de trànsit públic: aquestes mesures han de ser graduals i proporcionades a les circumstàncies; la dissolució de manifestacions ha de ser l'últim recurs, i hi ha l'obligació de l'avís prèviament a la utilització de les mesures d'intervenció, que s'haurà de fer de forma verbal només si la urgència de la situació ho fa imprescindible. Aquest preavís solament podrà exceptuar-se si l'alteració de la seguretat ciutadana es produeix «amb armes, artefactes explosius o objectes contundents o de qualsevol altra manera perillosa».

En suma, el precepte examinat no introdueix límits o restriccions a l'exercici del dret de reunió i de manifestació diferents dels ja previstos a la Constitució, tal com han estat interpretats per la jurisprudència constitucional.

Segona. *L'article 18, apartat 1, de la Llei orgànica 4/2015 no és contrari a l'article 18.1 CE. Adoptada per majoria de sis vots a favor i tres en contra.*

L'article 18.1 LOPSC regula les comprovacions i els registres realitzats pels agents de l'autoritat sobre persones, béns i vehicles a les vies, els llocs i els establiments públics amb la finalitat d'impedir la utilització o la possessió il·legal d'armes, explosius o altres instruments que generin un risc potencialment greu per a les persones, quan es tinguin indicis de la seva presència eventual als llocs esmentats.

Els registres i les comprovacions de vehicles i d'efectes personals constitueix una ingerència en l'àmbit propi i reservat de les persones, que és l'objecte protegit pel dret a la intimitat (art. 18.1 CE), d'acord amb la jurisprudència constitucional. Però aquesta restricció del dret resulta justificada perquè persegueix una finalitat constitucionalment legítima (la protecció de la seguretat de les persones i dels béns i la prevenció de la comissió de delictes) i delimita amb prou claredat i precisió els supòsits en què les forces i els cossos de seguretat poden realitzar les comprovacions sobre persones, béns i vehicles per tal de garantir aquella finalitat i, si escau, intervenir els objectes corresponents. Les mesures previstes resulten adequades per assolir l'esmentat objectiu i, a més, resulten necessàries, en no apreciar-se de manera patent que existeixin altres mesures alternatives igualment idònies i menys restrictives del dret a la intimitat personal per garantir els béns de rellevància constitucional que protegeix el precepte.

A més, atesa la importància dels béns protegits (indemnitat i seguretat de les persones) i que l'afectació del dret a la intimitat personal no presenta un nivell d'intensitat especialment greu, es pot considerar que es respecta el principi de proporcionalitat en sentit estricte. I això anterior perquè el sacrifici d'aquesta dimensió del dret fonamental afectat (protecció de l'espai personal consistent en els efectes i els béns personals) resulta justificat pel major pes dels béns protegits, donades les circumstàncies d'urgència de la intervenció que deriven de l'existència d'un risc potencialment greu per a les persones, com a resultat de portar o utilitzar il·legalment en espais públics objectes susceptibles d'usar-se per a la comissió d'un delictes o per a l'alteració de la seguretat ciutadana.

Tercera. *L'article 20 de la Llei orgànica 4/2015 és contrari a l'article 18.1 CE. Adoptada per unanimitat.*

L'article 20 LOPSC regula la pràctica de registres corporals externs i superficials sobre les persones. Estableix com a causa habilitant l'existència d'indicis racionals que permetin suposar la troballa de determinats objectes o instruments, i regula les formalitats amb les quals s'ha de fer l'escorcoll personal. Aquestes condicions es poden exceptuar en situació d'urgència per risc greu i imminent per als agents, però en qualsevol cas els registres han de respectar el principi d'ingerència mínima i s'han de fer de la manera que causin el mínim perjudici a la intimitat i a la dignitat de la persona afectada.

El dret a la intimitat personal (art. 18.1 CE) protegeix l'anomenada intimitat corporal davant de d'inspeccions i registres corporals que per les parts del cos afectades puguin atemptar contra el pudor o sentiment de reserva. Però més enllà de l'afectació de les parts íntimes del cos, el dret a la intimitat té un contingut més ampli perquè garanteix, d'acord amb reiterada doctrina constitucional, l'existència d'un àmbit propi i reservat davant l'acció i el coneixement dels altres, necessari per mantenir una qualitat mínima de vida humana. Des d'aquesta perspectiva, el cos humà, més enllà de les seves parts íntimes, constitueix l'àmbit de definició de la pròpia persona i, sens dubte, té la cobertura del dret a la intimitat personal davant de d'intromissions o intrusions de tercers. Per això, el Tribunal Constitucional ha considerat com a inspeccions o registres corporals els que consisteixen «en cualquier género de reconocimiento del cuerpo humano».

D'acord amb la jurisprudència del Tribunal Constitucional i del Tribunal Europeu de Drets Humans, els registres corporals per tal de no lesionar el dret a la intimitat (o a la vida privada, en el cas del Conveni europeu de drets humans) han d'estar previstos en una norma amb rang de llei suficientment clara i precisa, han de perseguir una finalitat legítima i han de respectar el principi de proporcionalitat. El precepte examinat no s'ajusta a aquesta doctrina jurisprudencial perquè la definició de la finalitat que es pretén assolir amb la seva aplicació és imprecisa, en la

mesura que permet una actuació excessivament discrecional dels agents de l'autoritat, basada en meres suposicions personals i subjectives. De la mateixa manera, aquesta actuació es pot dirigir a la troballa d'una categoria amplíssima d'objectes, que no s'especifiquen ni per la seva naturalesa, ni per la seva perillositat. Igualment, el precepte objecte de dictamen manca d'elements que la jurisprudència constitucional exigeix per delimitar aquesta mena d'intervencions, com ara que siguin excepcionals o que es puguin dur a terme de forma individualitzada, segons les circumstàncies de cada cas. I, a l'últim, ambdós apartats 1 i 2 presenten una total indeterminació respecte d'una qüestió tan cabdal com quin és el grau d'afectació sobre la intimitat personal que permeten els registres corporals que s'hi regulen que, tot i que es qualifiquen d'externs i superficials, poden comportar un nu parcial de la persona.

Quarta. *L'article 27, apartat 1, de la Llei orgànica 4/2015 no vulnera les competències de la Generalitat previstes a l'article 141.3 EAC.
Adoptada per unanimitat.*

L'article 27.1 LOPSC atribueix a l'Estat la competència per «dictar normes de seguretat pública per als edificis i les instal·lacions en què se celebrin espectacles i activitats recreatives». Per tal d'escatir l'abast d'aquest precepte s'ha de tenir en compte que l'article 2.2 LOPSC exclou expressament del seu àmbit d'aplicació «les prescripcions que tenen per objecte vetllar pel bon ordre dels espectacles i la protecció de les persones i els béns per mitjà d'una acció administrativa ordinària encara que aquesta pugui comportar la intervenció de les forces i cossos de seguretat, sempre que l'acció es concebi com un element integrant del sistema preventiu habitual de l'espectacle».

En aquest àmbit es produeix una concurrència o confluència de títols competencials estatals i autonòmics: d'una banda, la competència estatal sobre seguretat pública (art. 149.1.29 CE), i, de l'altra, la competència de la Generalitat sobre espectacles (art. 141 EAC). La jurisprudència constitucional ha distingit la competència sobre seguretat pública de la d'espectacles a partir de la idea que aquesta darrera la integren aquelles activitats normatives i administratives, preventives i reactives, i de caràcter ordinari, dirigides a protegir les persones i els béns en el desenvolupament dels espectacles públics (l'anomenada tradicionalment policia d'espectacles), mentre que la competència en matèria de seguretat pública té per objecte intervenir en aquestes situacions quan existeixi un risc greu d'alteració de la seguretat ciutadana.

A partir de les previsions sobre l'àmbit d'aplicació de la LOPSC i de la doctrina constitucional mateixa, l'atribució a l'Estat de potestats normatives en matèria de seguretat pública per als edificis i les instal·lacions en què se celebrin espectacles i activitats recreatives ha de ser entesa de manera restrictiva, en el sentit que únicament pot incidir en el sistema preventiu i reactiu ordinari de control de l'espectacle per part de la Generalitat quan esdevingui necessària per garantir el bé jurídic de la seguretat ciutadana. En conseqüència, tan sols en un ventall força limitat i excepcional d'espais i de situacions, com ara per raó del volum de les persones assistents, la normativa estatal trobaria empara en el títol competencial ex article 149.1.29 CE.

Cinquena. *L'article 30, apartat 3, de la Llei orgànica 4/2015 no és contrari a la Constitució.
Adoptada per majoria de vuit vots a favor i un en contra.*

L'article 30.3 LOPSC amplia la consideració d'organitzadors o promotors, és a dir, de subjecte responsable de les reunions en llocs de trànsit públic o manifestacions, a qualsevol persona que per qualsevol fet pugui determinar-se com a director d'aquestes. Ho fa en termes semblants als que preveia l'article 23.c de la LOPSC de 1992, amb la diferència que el terme «directors» n'ha substituït un altre que era més ambigu: «inspiradors».

El dret administratiu sancionador està regit pel principi de responsabilitat individual, la qual cosa significa que només es pot sancionar un individu pels seus propis actes (art. 130.1 LRJPAC) i que cal que hi hagi dol o culpa, sense que hi càpiga la responsabilitat merament objectiva. Tenint en compte que ser «director» de la manifestació o reunió implica clarament una

participació directa en la seva organització, l'assimilació que fa aquest precepte entre els subjectes responsables i els organitzadors o promotors no vulnera el principi de responsabilitat individual, ni tampoc el de culpabilitat, que també es podria veure afectat.

Quant a la regla que conté el precepte, que determina que la condició de directors es pugui derivar del criteri de raonabilitat que, en principi, hauria de valorar l'autoritat administrativa, la jurisprudència constitucional ha afirmat que la compatibilitat dels conceptes jurídics indeterminats amb el principi de legalitat (art. 25 CE) se subordina a la contingència del fet que la seva concreció sigui raonablement factible «en virtud de criterios lógicos, técnicos o de experiencia, que permitan prever con suficiente seguridad la naturaleza y las características esenciales de las conductas constitutivas de la infracción tipificada». Dificilment el legislador pot arribar a preveure amb tot detall les circumstàncies que es puguin arribar a donar. La fixació d'un llistat exemplificatiu de fets base no constitueix un criteri que per si sol sigui suficient per determinar la condició de director de la reunió o manifestació, sinó que l'aplicador de la norma haurà de procedir, necessàriament i sense incórrer en arbitrariedad, a un judici de valor d'acord amb les regles de la lògica i l'experiència, que constitueixen un judici constitucionalment legítim.

Sisena. *L'article 33, darrer paràgraf de l'apartat 2; l'article 36, apartats 7 i 16; l'article 37, apartats 1 i 3; i l'article 39, apartat 1, de la Llei orgànica 4/2015 no són contraris a la Constitució.*

Adoptada per unanimitat.

L'article 33 LOPSC pretén garantir que les multes que imposi l'Administració en l'àmbit de la seguretat ciutadana mantinguin la deguda proporció entre la gravetat del fet constitutiu de la infracció i la sanció aplicada. Així, prescriu que, com a regla general, la comissió de la infracció determina la imposició de la sanció en grau mínim, i tot seguit estableix les circumstàncies agreujants que hauran de permetre sancionar una conducta infractora amb una multa de grau mig, així com els criteris que s'hauran de tenir en compte per individualitzar les sancions pecuniàries. El darrer paràgraf del seu apartat 2 declara que les infraccions només s'han de sancionar amb una multa en grau màxim quan els fets siguin d'una gravetat especial i així ho justifiquin el nombre i l'entitat de les circumstàncies concurrents i els criteris que preveu aquest mateix apartat.

La qualificació de les infraccions està regida també pel principi de tipicitat, en el sentit que les raons que permetin agreujar-les han d'estar determinades amb claredat (art. 9.3 CE). L'article 25.1 CE no resulta contradit si l'habilitació legal faculta l'Administració per ponderar l'abast de la sanció mentre no es tradueixi en una facultat discrecional i completament lliure, cosa que s'evita amb l'establiment dels criteris legals que cal tenir en compte per a la dita graduació. En cas contrari, resultaria vulnerat el principi de proporcionalitat, com també els de responsabilitat o culpabilitat i el de motivació que s'hi vinculen.

En el darrer paràgraf de l'apartat 2, sobre l'agreujament de les sancions al grau màxim, es donen les exigències de predeterminació normativa i certa que deriven dels articles 25.1 i 9.3 CE. El criteri de l'«especial gravetat dels fets» que, d'acord amb l'esmentat paràgraf, s'ha de tenir en compte a l'hora d'imposar la multa en el grau màxim no deixa la decisió al lliure arbitri de l'òrgan sancionador, sinó que aquest l'ha de justificar (motivar) tenint en consideració el nombre (no n'hi ha prou amb una) i l'entitat de les circumstàncies que hi concorren (entre d'altres, la reincidència i la intervenció de violència, amenaça o intimidació). Igualment, amb vista a la individualització de la sanció, resta sotmès als criteris que especifica aquest mateix apartat 2 (el grau de culpabilitat, la quantia del perjudici, el risc produït, la capacitat econòmica de l'infractor, etc.).

L'article 36.7 LOPSC és una norma que castiga una conducta que és clarament antijurídica com és la negativa a dissoldre reunions i manifestacions excloses de la protecció constitucional (art. 21 CE), les quals resulten identificades amb precisió a l'article 5 LORDR (reunions i manifestacions il·lícites de conformitat amb les lleis penals, perquè es produeixin alteracions de

l'ordre públic, amb perill per a persones i béns, o perquè es faci ús d'uniformes paramilitars per part dels assistents). D'aquesta manera, la infracció és suficientment precisa i clara i respecta el principi de tipicitat (art. 25.1 CE).

L'[article 36.16](#) LOPSC sanciona administrativament la conducta individual de tinença o consum il·lícits en espais públics, excloent-ne per tant, el consum en àmbits privats.

L'expressió «tinença il·lícita» com a element configurador de la conducta infractora no contravé les exigències del principi de legalitat (art. 25.1 CE). El Tribunal Constitucional ha considerat que es tracta d'un concepte que no és imprecís i que correspondrà determinar als tribunals, que, per identificar-lo, poden acudir a altres regles generals, com ara la Llei 17/1967, de 8 d'abril, sobre normes reguladores d'estupefaents. Es tracta d'una conducta fàcilment determinable, perquè la seva concreció és raonablement factible.

L'[article 37.1](#) LOPSC estableix com a infracció lleu la celebració de reunions en llocs de trànsit públic o de manifestacions incomplint el que preceptuen els articles 4.2, 8, 9, 10 i 11 LORDR, la responsabilitat de les quals correspon als organitzadors o promotors.

El dret a la llibertat i la seguretat personal reconegut per l'article 17 CE, difícilment es pot veure afectat per la imposició d'una sanció econòmica. Es descarta, igualment, que la norma habiliti, amb caràcter general, els cossos policials per actuar sobre la base de mers indicis i la consegüent vulneració de l'article 24 CE. La descripció del tipus constitutiu de la infracció es fonamenta en fets objectius i fàcilment constatables i no sobre judicis de valor. En efecte, la determinació del fet que la reunió o manifestació no ha estat comunicada per escrit a l'autoritat administrativa (art. 8 LORDR) és un fet constatable documentalment que no necessita de cap valoració per part dels agents de l'autoritat. El mateix s'ha de dir, d'una banda, del fet que en l'esmentat escrit de comunicació no hi constin totes les dades que demana l'article 9 LORDR i, de l'altra, de si la reunió o manifestació s'ha dut a terme contradient allò que hagi disposat l'autoritat administrativa (art. 10 LORDR) o judicial (art. 11 LORDR).

En canvi, tot i que no es tracta d'una apreciació per mers indicis, el paper de les forces i els cossos de seguretat és certament més rellevant quan es tracta de determinar si els organitzadors de les reunions o manifestacions han complert amb l'obligació, prevista a l'article 4.2 LORDR, de desplegar tota l'activitat diligent per assolir-ne el bon ordre. Precisament, sobre la rellevància probatòria dels fets asseverats pels agents de l'autoritat, la doctrina constitucional ha admès la seva constitucionalitat sobre la base que no pot predeterminar el criteri de l'òrgan encarregat de resoldre l'expedient sancionador, el qual té llibertat de judici en la valoració dels fets.

L'[article 37.3](#) LOPSC castiga com a falta lleu l'incompliment de les restriccions de circulació de vianants o itinerari en ocasió d'un acte públic, una manifestació o una reunió, que imposin els agents de les forces i els cossos de seguretat, quan provoquin alteracions menors en el seu normal desenvolupament. El tipus constitutiu de la infracció no presenta problemes de determinació, ja que es fonamenta en fets constatables i no en apreciacions subjectives, com són l'existència d'una restricció de pas decidida pels agents de l'autoritat *in situ* o bé amb caràcter previ, i en el seu incompliment material.

L'[article 39.1](#) LOPSC estableix la divisió, en tres trams, de les multes previstes per a les infraccions greus i molt greus, cosa que constitueix una concreció que facilita l'aplicació proporcional de les sancions, a més que es tracta d'una novetat destacada respecte de la LOPSC de 1992 que, tot i preveure diversos criteris de gradació i trams de quanties mínimes i màximes per a la triple classificació de les infraccions, no en preveia cap escalat. D'altra banda, aquest precepte parteix de la regla cabdal que estableix l'article 33.1 LOPSC segons la qual, en la imposició de sancions, «cal observar el principi de proporcionalitat». En aquest sentit, el Tribunal Constitucional ha reiterat la importància de la proporcionalitat que ha d'existir entre una infracció i la sanció que s'imposa, de manera que «ha de garantir-se que la reacció frente a dicha extralimitación no pueda producir, por su severidad, un sacrificio innecesario o

desproporcionado de la libertad de la que privan, o un efecto [...] disuasor o desalentador del ejercicio de los derechos fundamentales implicados en la conducta sancionada».

Aquest efecte dissuasiu es podria veure agreujat en supòsits en què el precepte, si bé no planteja problemes de taxativitat, presenta una certa indeterminació o un caràcter ampli derivats de la mateixa conducta proscriu. Així ho ha posat de manifest el Tribunal Constitucional mateix, quan ha acceptat el «coste inevitable en lo que a la determinación de la conducta típica se refiere», entenent que el marc punitiu ha de posar a disposició del jutge els mecanismes legals que permetin determinar i adequar la pena que correspon en concret a cada forma de manifestació de la conducta proscriu.

Setena. *L'article 35, apartat 1, pel que fa a l'expressió «o pels voltants d'aquestes», de la Llei orgànica 4/2015 és contrari a l'article 25.1 CE. Adoptada per unanimitat.*

L'article 35.1 LOPSC considera infracció molt greu, sancionada per l'article 39.1 amb una multa de 30.001 a 600.000 euros, les reunions o manifestacions no comunicades o prohibides en infraestructures o instal·lacions en què es presten serveis bàsics per a la comunitat, o pels voltants d'aquestes, així com la intrusió en els seus recintes, fins i tot sobrevolar-los, quan, en qualsevol d'aquests supòsits, s'hagi generat un risc per a la vida o la integritat física de les persones.

Des de la perspectiva del principi de tipicitat, el fet que el precepte doni un tracte diferent a les reunions o manifestacions no comunicades o prohibides respecte de les comunicades s'ha de posar en estricta relació amb la possibilitat d'alteració de la seguretat ciutadana, entesa aquesta, com assenyala la mateixa norma, com la generació d'un risc per a la vida o la integritat física de les persones, ja que la falta de comunicació impedeix que l'Administració pugui preveure i disposar dels mitjans oportuns per salvaguardar l'esmentada seguretat en aquelles infraestructures i instal·lacions. Tanmateix, la inclusió dins d'aquest tipus d'infracció de les reunions o manifestacions «pels voltants» de les infraestructures o instal·lacions està mancada de la necessària concreció i claredat que, per a la definició del tipus d'infracció, exigeix la jurisprudència constitucional. Així, no permet identificar amb la mínima precisió l'àrea d'influència que està afectada per aquesta infracció.

Quant a la proporcionalitat de la sanció, l'article 33 LOPSC permet que, a l'hora de l'aplicació de la sanció corresponent, aquesta es pugui modular, segons la infracció comesa, per tal que es respecti el principi de proporcionalitat de les penes.

Vuitena. *L'article 36, apartats 1, 2 i 8, i l'article 37, apartat 7, de la Llei orgànica 4/2015 són contraris a l'article 25.1 CE. Adoptada per majoria de vuit vots a favor i un en contra.*

L'article 36.1 LOPSC declara que és infracció greu la pertorbació de la seguretat ciutadana en actes públics, espectacles esportius o culturals, solemnitats i oficis religiosos o altres reunions a les quals assisteixin nombroses persones, quan no sigui constitutiva d'infracció penal.

La tipicitat exigeix que el legislador configuri la norma sancionadora amb el màxim esforç possible de precisió per tal de donar compliment al principi de seguretat jurídica o, el que és el mateix, que els ciutadans puguin conèixer, per endavant, allò que està prohibit i preveure amb el grau suficient de seguretat la naturalesa i les característiques essencials de les conductes constitutives de la infracció tipificada.

L'amplitud i la manca de concreció de la conducta tipificada no compleixen aquests requisits de certesa i claredat que exigeix la jurisprudència constitucional, ja que omet qualsevol precisió sobre quin ha de ser el nivell de pertorbació que ha de tenir l'actuació infractora i sobre quin resultat ha de produir. La formulació indeterminada del precepte, que actua com a clàusula oberta o «calaix de sastre» i que permet sancionar com a infracció greu qualsevol pertorbació,

fins i tot lleu, infringeix el principi de tipicitat i, a més, el de la proporcionalitat que sempre ha d'existir entre la conducta i la sanció que s'imposa (art. 25.1 CE). I això últim pel fet que, fins i tot la sanció mínima que mereix aquesta infracció greu pot ser particularment elevada i, per tant, desproporcionada, si tenim en compte el caràcter omnicomprensiu del concepte del tipus «pertorbació de la seguretat ciutadana».

D'altra banda, tot i que el Tribunal Constitucional ha insistit en el necessari caràcter acotat del concepte de «seguretat ciutadana», la definició actual, entesa com a submatèria de la seguretat pública, encara respon a una configuració tan àmplia —la protecció de persones i béns i l'assegurament de la tranquil·litat ciutadana— que la jurisprudència constitucional mateixa ha acudit sovint a l'element instrumental —la funció policial— per identificar-lo. Aquesta circumstància, que comporta un evident pes del vessant administratiu i, fins i tot, governatiu, en relació amb la direcció dels serveis policials, reforça encara més la necessitat que el legislador, quan tipifiqui infraccions per raó de la seva pertorbació o alteració, sigui especialment precís a l'hora d'identificar les accions que constituïrien el tipus.

L'article 36.2 LOPSC estableix com a infracció greu la pertorbació greu de la seguretat ciutadana que es produeixi en ocasió de reunions o manifestacions davant les seus del Congrés dels Diputats, el Senat i les assemblees legislatives de les comunitats autònomes, encara que no estiguin reunides, quan no constitueixi infracció penal.

Davant la possible col·lisió entre el dret fonamental de reunió i de manifestació i allò que signifiquen els parlaments com a òrgans integrats per representants de la sobirania popular i el caràcter central que tenen per a l'Estat democràtic, perquè és on s'aproven les lleis i les decisions d'especial rellevància, el legislador ha optat per no limitar l'exercici pacífic del dret de reunió i de manifestació davant d'aquests llocs emblemàtics.

El tipus de la infracció planteja una indefinició sobre el bé jurídic que, en realitat, es pretén protegir amb la conducta proscriu. En efecte, la individualització d'aquest desordre, a partir de la identificació d'un lloc tan rellevant com són els voltants de les seus de les cambres parlamentàries, suggereix que el bé jurídic protegit hauria de ser el normal funcionament d'aquestes i la inviolabilitat dels seus membres (com, de fet, permetria deduir la referència que fa que la conducta no constitueixi infracció penal), però el precepte només es refereix, genèricament, a la seguretat ciutadana. Aquesta situació s'agreuja perquè el tipus emprat inclou també els supòsits en què les cambres parlamentàries no estan reunides o, fins i tot, no estan en funcionament (p. e. dies festius). A més, la seva interpretació estricta, que és la que escau en tractar-se d'una norma sancionadora, comporta que l'alteració greu de la seguretat ciutadana, amb motiu d'altres reunions o manifestacions, no estigui sancionada expressament.

A les anteriors consideracions s'afegeix que la identificació del lloc on s'ha de produir la reunió o la manifestació, en ocasió de la qual es causen les pertorbacions i que resulta ser un element cabdal del tipus, no queda explicitada amb la precisió necessària que eviti l'ambigüitat i la confusió. L'expressió «davant les seus» no permet identificar amb exactitud (a diferència del que passa en normes semblants del dret comparat, com ara la *Police Reform and Social Responsibility Act* de 2011 per a Anglaterra i Gal·les) l'àrea o el perímetre on resulta aplicable la infracció.

L'article 36.8 LOPSC considera infracció greu la pertorbació del desenvolupament d'una reunió o manifestació lícita, quan no constitueixi infracció penal. Aquesta norma presenta una formulació, quant a l'element objectiu del tipus, idèntica a la que empra l'article 36.1, en el sentit que es refereix tan sols a «[l]a pertorbació», en aquest cas, d'una reunió o manifestació, per tant, la conclusió ha de ser que incorre en el mateix vici d'inconstitucionalitat que aquell.

Les normes sancionadores han de complir, en tot cas, la necessitat imperiosa de predeterminació normativa de les conductes il·lícites i de les sancions corresponents, mitjançant preceptes que permetin predir, amb suficient grau de certesa, els comportaments constitutius d'una infracció i les sancions que els són aplicables. Es podria pensar que el

caràcter ampli o poc concret de les conductes que aquí se sancionen, amb independència de la seva gravetat, estaria justificat perquè es tracta de la protecció d'un dret fonamental i la pretensió d'assegurar la plena indemnitat del seu exercici davant d'accions que en puguin alterar el desenvolupament normal. Aquesta finalitat tuitiva, però, ha d'aconseguir-se respectant el principi de seguretat jurídica, de manera que el ciutadà ha de saber, amb certesa i en tot cas, els actes pels quals pot ser sancionat, requisit aquest darrer que no compleix el precepte, atès que permetria que qualsevol perturbació, fins i tot lleu, pogués ser sancionada com a infracció greu.

L'article 37.7 LOPSC entén que és infracció lleu l'ocupació de qualsevol immoble, habitatge o edifici aliens, o la permanència en aquests, en tots dos casos contra la voluntat del propietari, l'arrendatari o el titular d'un altre dret sobre aquests, quan no siguin constitutives d'infracció penal. Així mateix, l'ocupació de la via pública amb infracció del que disposa la Llei o contra la decisió adoptada en aplicació d'aquella per l'autoritat competent, incloent-hi la venda ambulants no autoritzada.

L'activitat sancionadora de l'Administració s'ha d'adreçar a la consecució dels objectius que constitucionalment li pertanyen i són exigibles, la qual cosa significa que les infraccions administratives les integren conductes que són lesives per als béns jurídics de titularitat col·lectiva (entre els quals no s'hi inclou els que afecten individualment el patrimoni de les persones), però sempre per castigar vulneracions menys greus que les sancionades penalment. Des d'aquesta perspectiva, la forma en què la present Llei ha tipificat l'ocupació d'immobles és excessivament oberta: d'una banda, tal com està descrita la conducta de l'il·lícit que se sanciona, podria incloure qualsevulla ocupació sense autorització del titular, amb independència que afectés una relació jurídica de caràcter estrictament privat. A aquest efecte, no tota lesió del dret de propietat és susceptible de ser sancionada penalment o administrativament, ja que el dret civil preveu les accions necessàries per restablir la integritat i el gaudi pacífic dels drets del titular. I de l'altra, com ho prova el seu mateix tenor literal, no queda expressat de forma suficientment nítida quin és el bé jurídic protegit, en el sentit que la seva redacció no condueix necessàriament a l'establiment d'una connexió directa i clara amb la protecció de la seguretat ciutadana. La manca de claredat i de certesa sobre quin és l'abast i la finalitat de la infracció aplicable i quina és la lesió o la posada en perill del bé jurídic que es pretén protegir vulnera el principi de tipicitat i el de seguretat jurídica.

Aquesta crítica es pot fer també al tipus descrit en el segon paràgraf d'aquest mateix apartat, perquè no identifica de quina llei es tracta ni la mena d'infracció a la qual es refereix, com tampoc explicita el tipus de decisió, la confrontació amb la qual origina el comportament proscrit. Pel que fa al darrer incís, referit a l'ocupació de la via pública per a la venda ambulants, podria comportar, a més, una sostracció injustificada de les competències municipals sobre l'ús de la via pública, deixant de banda que en aquest darrer supòsit tampoc s'observa la connexió entre la pràctica de la venda ambulants i la seguretat ciutadana.

Novena. *L'article 36, apartat 22, de la Llei orgànica 4/2015 és contrari a l'article 25.1 CE. Adoptada per unanimitat.*

L'article 36.22 LOPSC declara infracció greu l'incompliment de les restriccions a la navegació imposades per reglament a les embarcacions d'alta velocitat i aeronaus lleugeres.

S'analitza si la referència a les restriccions a la navegació «imposades per reglament» constitueix una clàusula de remissió en blanc que no permet identificar quin tipus de conducta és objecte de sanció. Segons la doctrina del Tribunal Constitucional, la vigència del principi *nullum crimen nulla poena sine lege* comporta, a banda de la garantia material, consistent en la predeterminació normativa de les conductes il·lícites, la garantia formal, és a dir, la reserva de llei en matèria sancionadora. Tot això tenint en compte que no s'exclou que la norma contingui remissions a disposicions reglamentàries sempre que restin suficientment determinats els elements essencials de la conducta antijurídica, la naturalesa i els límits de les sancions que s'han d'imposar. Allò que prohibeix la Constitució és la remissió reglamentària que faci possible

una regulació independent i no clarament subordinada a la llei, però no la col·laboració reglamentària en la norma sancionadora.

D'acord amb aquests paràmetres constitucionals, les normes que descriuen com a infracció l'incompliment d'unes obligacions administratives, contingudes en un reglament, no vulneren, en principi, l'exigència de llei formal. El precepte examinat es refereix a restriccions a la navegació que tenen naturalesa tècnica i, per aquesta raó, la remissió que fa a les normes reglamentàries per al seu establiment estaria justificada. No obstant això, es limita a sancionar l'incompliment de les restriccions a la navegació que continguin els reglaments, sense contenir cap exigència específica de lesió o posada en perill del bé jurídic protegit que serveixi per precisar el nucli essencial de la prohibició administrativa.

Desena. *L'article 36, apartat 23, de la Llei orgànica 4/2015 és contrari a l'article 25.1, com també a l'article 20.2 CE.
Adoptada per unanimitat.*

L'article 36.23 LOPSC prescriu que és infracció greu l'ús no autoritzat d'imatges o dades personals o professionals d'autoritats o membres de les forces i els cossos de seguretat que pugui posar en perill la seguretat personal o familiar dels agents, de les instal·lacions protegides o posar en risc l'èxit d'una operació, amb respecte al dret fonamental a la informació.

El dret a la pròpia imatge, com qualsevol altre, no és absolut, i per això el seu contingut es troba delimitat pel dels altres drets i béns constitucionals, assenyaladament les llibertats d'expressió o informació. L'ordenament jurídic actualment vigent sobre el dret a la informació veraç permet la publicació de les imatges de membres de les forces i els cossos de seguretat, en tant que càrrecs públics (art. 8.2.a LO 1/1982), si, d'una banda, han estat captades durant un acte públic o en llocs oberts al públic i, de l'altra, si la imatge constitueix una informació veraç i de rellevància per a la formació de l'opinió pública, tenint sempre en compte que les funcions que desenvolupen les dites autoritats i els dits agents no requereixin l'anonimat. Ara bé, la concurrència de determinades circumstàncies i la protecció d'altres béns jurídics, com pot ser la mateixa seguretat personal d'autoritats i càrrecs o dels seus familiars, podria fer cedir l'interès públic fins al punt de considerar il·lícita la captació, reproducció o publicació de determinades imatges.

L'ordenament constitucional no admet els controls sobre l'exercici del dret a la informació amb una finalitat merament preventiva o d'assegurament i protegeix la difusió i la comunicació de tota informació que compleixi amb els requisits de veracitat i interès o rellevància pública (art. 20.2 CE). Per poder considerar legítima una restricció al dret a la informació, la doctrina del TEDH i del TC exigeix que aquesta estigui prevista en una llei, la qual ha de reunir determinades exigències de «qualitat», que sigui necessària i proporcionada.

És raonable entendre que l'anomenat periodisme informal, que es realitza a través de les eines que ofereix Internet, que és també un mitjà d'informació, mitjançant les plataformes informatives o les anomenades xarxes socials, s'inclou també en el dret a comunicar i rebre lliurement informació recollit a l'article 21.1.d CE.

Pel que fa específicament a l'ús de les dades personals, familiars o professionals, entre les quals, quan es tracta de les noves tecnologies de la informació, s'inclouen també les imatges gravades en un suport físic, formen part del règim de l'article 18.4 CE. L'ordenament jurídic intern i la doctrina jurisprudencial que s'ha elaborat entorn de la ponderació del dret a les dades personals quan col·lideix amb el dret d'informació es decanta a favor de donar la prevalença a aquest darrer.

L'article 36.23 LOPSC no especifica amb prou detall l'abast de la conducta proscriu —«l'ús no autoritzat d'imatges o dades personals o professionals d'autoritats o membres de les forces i els cossos de seguretat»—, de manera que es pot entendre que inclouria tant la difusió o

transmissió d'imatges o dades pels mitjans tradicionals com també a través dels mitjans informàtics als quals també es fa extensiu l'exercici dels drets fonamentals dels articles 18 i 20 CE i la ponderació dels conflictes d'interessos que puguin sorgir entre aquests. Igualment, tampoc no especifica la condició dels destinataris de la norma, ja que la posició de partida dels professionals de la informació no és la mateixa que la dels particulars (tot i que, en el cas de la xarxa, aquests darrers poden arribar a tenir un paper semblant).

Els béns jurídics protegits, que són la seguretat personal o familiar dels agents, la seguretat de les instal·lacions protegides i l'eficàcia d'una acció policial concreta (èxit d'una operació), no sembla que puguin tenir la mateixa rellevància o entitat, de forma que cal plantejar-se si la norma, per no ser titllada de desproporcionada, hauria d'exigir expressament quelcom més, com ara que el fet de posar en perill aquestes instal·lacions o operacions policials perjudiqui, a més, la seguretat de les persones o els serveis essencials de la comunitat.

Pel que fa a la formulació del tipus, es configura com una infracció de perill abstracte, en el sentit que, per a la comissió d'aquesta infracció, no cal que s'hagi produït una situació de risc concret i, encara menys, l'actuació materialment lesiva del bé jurídic. El límit a la tipificació d'aquestes conductes és el principi de proporcionalitat. En aquest cas, la conducta que se sanciona, que manté una evident connexió amb el dret a la informació, té un abast excessivament indeterminat, ja que amplia en gran manera les accions proscriutes que s'hi poden incloure i, per tant, que són susceptibles de ser castigades.

D'altra banda, tampoc no resulta clar ni és previsible per al possible infractor quines són les circumstàncies que determinen la posada en perill dels béns jurídics protegits per la norma (seguretat personal, familiar i de les instal·lacions protegides, com també l'èxit de les operacions). Així, doncs, la literalitat del tipus descrit per aquesta infracció permetria entendre que la conducta es castiga amb independència del fet que hi hagi una actuació dolosa o culpable de l'autor, la qual cosa podria portar a concloure que la seva aplicació podria vulnerar el principi de culpabilitat, que regeix també en l'àmbit administratiu sancionador.

Davant la indeterminació i la manca de claredat i de previsibilitat que impregna la descripció de la conducta proscriu, si s'entén que aquesta conducta és la no-obtenció del requisit de l'autorització, es tractaria de la imposició d'un control previ, una mena de mesura preventiva general, que pot afectar greument el dret a la informació i que, per tant, contradiu frontalment l'article 20.2 CE.

És un principi cabdal del dret sancionador que les conductes sancionades han d'explicitar amb la precisió necessària les circumstàncies de la seva aplicació i les conseqüències que se'n deriven, de manera que s'eviti l'ambigüitat i la confusió. I és evident que aquests requisits de «qualitat» de la norma legal restrictiva del dret a la informació no els compleix l'article 36.23 LOPSC.

Onzena. *L'article 37, apartat 4, de la Llei orgànica 4/2015 no és contrari a la Constitució. Adoptada per majoria de vuit vots a favor i un en contra.*

L'article 37.4 LOPSC preveu com a infracció lleu les faltes de respecte i consideració dirigides a un membre de les forces o els cossos de seguretat en l'exercici de les seves funcions de protecció de la seguretat, quan aquestes conductes no siguin constitutives d'infracció penal.

El Tribunal Constitucional ha admès un cert marge d'indeterminació en la formulació dels tipus il·lícits, permetent que puguin incloure conceptes jurídics indeterminats, com ara l'expressió faltes de «respecte i consideració», sempre que la seva concreció sigui raonablement possible en virtut de criteris lògics, tècnics o d'experiència que permetin preveure, amb la suficient seguretat, la naturalesa i les característiques cabdals de les conductes constitutives de la infracció tipificada. Així, ha afirmat, per bé que en un cas referit a una situació d'especial subjecció, que el terme «irrespetuosidad», que emprava la norma aleshores qüestionada com a definidor de la conducta infractora, no vulnerava l'article 25.1 CE, ja que «resulta susceptible de

delimitación en relación con cada supuesto de hecho, en virtud de los criterios de interpretación utilizables en nuestro ordenamiento». D'altra banda, resulta comunament acceptat que la falta de respecte i la falta de consideració es projecten sobre conductes amb un significat i abast intercanviables.

Segons la doctrina constitucional, el dret fonamental a la llibertat d'expressió quan es tracta d'opinions, d'idees o de pensaments emesos amb relació a un subjecte que exerceix funcions públiques (membres de les forces i els cossos de seguretat) no fonamenta en cap moment «un pretendido derecho al insulto» ni expressions «absolutamente vejatorias» però empara «en cualesquiera circunstancias, el uso de expresiones hirientes, molestas o desabridas», com també la crítica legítima als actes propis dels professionals, incloent-hi els constituïts en autoritat.

La tipificació de la precitada infracció, que reproduïx gairebé de forma literal el tipus penal que fins ara ha constituït falta no vulnera el principi de taxativitat de les infraccions administratives, tot i que té un cert grau d'indeterminació, en el sentit que caldrà que l'aplicador del dret dugui a terme una valoració no arbitrària, adequada i raonable, que tingui en compte el contingut de les expressions, les circumstàncies de les persones, de temps i de lloc, així com l'ocasió en què han estat proferides.

Dotzena. *La disposició final primera de la Llei orgànica 4/2015, que afegeix una disposició addicional desena a la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social és contrària a l'article 13.4 CE, interpretat d'acord amb la normativa internacional (art. 10.2 CE), com també és contrària a l'article 24 CE. Adoptada per majoria de vuit vots a favor i un en contra.*

La disposició final primera LOPSC afegeix una disposició addicional desena a la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, que sota el títol «Règim especial de Ceuta i Melilla» regula el rebuig dels estrangers que es trobin en la línia fronterera de demarcació de Ceuta i Melilla mentre intenten superar els elements de contenció fronterers a fi i efecte d'impedir que entrin il·legalment a Espanya. El precepte regula un nou supòsit d'expulsió, entesa en sentit ampli, consistent en el rebuig dels ciutadans estrangers mentre intenten accedir a territori espanyol per llocs no habilitats, el qual, a diferència de l'expulsió, pròpiament dita, la prohibició d'entrada o el rebuig a la frontera i la devolució, mesures totes elles previstes a la legislació d'estrangeria, no preveu cap tipus de procediment ni de resolució administrativa, sinó que es caracteritza per ser una actuació merament fàctica i d'immediata execució. Cal tenir present, a més, que aquesta previsió regeix tant si les intercepcions es produeixen en els elements de contenció fronterers que separen els territoris de Ceuta i Melilla del Marroc (tanques frontereres) com a la franja del mar litoral o la platja que els delimiten.

Aquesta regulació afecta l'exercici del dret d'asil en frontera. L'article 13.4 CE reconeix el dret d'asil i es remet a la llei per a la determinació de la forma en què els ciutadans d'altres països i els apàtrides en podran gaudir a Espanya. El Tribunal Constitucional ha remarcat que no és un dret fonamental dels enunciat al capítol II del títol I, sinó que es tracta d'un mandat al legislador perquè fixi els drets del peticionari d'asil, el qual ho ha de fer respectant la resta de preceptes de la Constitució i, molt especialment, els drets fonamentals que emparen els estrangers.

Per tal d'interpretar el contingut de l'article 13.4 CE, s'ha de tenir present, com exigeix l'article 10.2 CE, la jurisprudència del Tribunal Europeu de Drets Humans, en especial la relativa a l'article 4 del Protocol núm. 4, que prohibeix l'expulsió col·lectiva d'estrangers. D'acord amb aquest Tribunal, la finalitat de la prohibició és impedir que els estats puguin expulsar determinats estrangers sense examinar abans les seves circumstàncies personals i, d'aquesta manera, sense deixar-los presentar els seus arguments en contra de la mesura adoptada per l'autoritat competent. Per al tribunal europeu, aquesta prohibició és aplicable fins i tot extraterritorialment, quan l'Estat exerceix la seva jurisdicció fora dels seus límits territorials, incloent-hi el medi marítim, que no pot esdevenir una zona de no-dret en la qual els individus es

trobin mancats d'un sistema jurídic que protegeixi els drets i les garanties establerts pel Conveni europeu de drets humans, que els estats s'han compromès a garantir a tota persona sota la seva jurisdicció. D'acord amb això, el Tribunal entén que les actuacions d'un Estat que tinguin com a efecte impedir als emigrants arribar a les seves fronteres o fins i tot empènyer-los cap a un altre Estat constitueixen exercici de jurisdicció de l'article 1 del Conveni i impliquen responsabilitat de l'Estat en qüestió en virtut de l'article 4 del Protocol núm. 4.

A partir d'aquesta jurisprudència, la literalitat del mateix terme «rebuig» emprat pel precepte examinat porta a concloure que s'impedeix que els afectats puguin al·legar quines són les seves circumstàncies personals (molt particularment, si és el cas, la condició de minoria d'edat o de persona perseguida per motius de raça, religió, nacionalitat, opinions polítiques o per pertànyer a un determinat grup social o d'altres causes humanitàries) i, lògicament, que hi pugui haver un tractament individualitzat per a cadascuna de les persones rebutjades. Ans al contrari, les actuacions d'intercepció i rebuig previstes constitueixen una via de fet que, en consistir precisament en obligar l'estranger irregular a retrocedir de la línia fronterera, impossibiliten no només l'aplicació dels procediments d'estrangeria, sinó que també priven les persones afectades de l'exercici del dret a la petició d'asil i protecció internacional (art. 13.4 CE). Així mateix, impossibiliten el pertinent control judicial de la legalitat de l'actuació administrativa (art. 106.1 CE), afectant, en conseqüència, el dret a la tutela judicial efectiva (art. 24 CE).

Aquesta conclusió no es veu desvirtuada pel fet que l'apartat de la mateixa disposició addicional desena estableixi que «[e]n tot cas, el rebuig s'ha d'efectuar respectant la normativa internacional de drets humans i de protecció internacional de la qual Espanya és part», ja que, com ja s'ha dit, la literalitat del concepte «rebuig», entès com una resistència que força aquestes persones a retrocedir (òbviament, partint de la base que serà sempre sota el principi de proporcionalitat i amb respecte als drets humans dels afectats), no permet donar cabuda a les previsions de la normativa internacional sobre protecció internacional.

Barcelona, 9 de juny de 2015